

Sortförsök höstraps

Försöksåret 2016/2017 testades 63 olika höstrapsorter i 5 olika försöksserier. 6 av sorterna har testats separat i speciella försök med dokumenterad förekomst av klumprotsmitta och redovisas separat i serien OS 25 på annan plats. 20 av sorterna testades för första gången i Sverige vilket sker i serien OS 21. I OS 22/L7 822 testas de 10 mest vinterhårdiga sorterna i försök främst placerade i Mälardalen och Närke. Antalet linjesorter har fallit dramatiskt och endast 2 sorter ingick i försöken 2017. Dessa testas nu ihop med hybrider i serien OS 27 där sorter som provats 2 år eller mer ingår. I denna serie som är den största ingår totalt 39 sorter. OS 21 och 27 är placerade i Skåne, Kalmar, Gotlands och Väst- och Östergötlands län. Mätare i samtliga försök är en sortblandning bestående av en linjer och tre hybrider. Sortblandning 2017 har bestått av linjesorten Apanaci samt hybriderna Avatar, Explicit och Exstorm.

Hösten 2016 var förhållandevis torr i stora delar av landet. Det gjorde att uppkomsterna blev lite svagare än normalt innan regnen kom. Vintern blev skonsam för höstrapsen men våren blev lång och mycket kall. I maj föll snö i stora delar av landet och det var fortsatt kallt. Sommaren blev regning i Skåne och mer normal i Mellansverige. Angreppen av bomullsmögel var större än normalt. Angreppen av insekter såsom framförallt skidgallmygga förekom i Skåne men inte i så pass stor utsträckning att försök har fått kasseras. Däremot blev ett försök i Skåne kasserat på grund av sprutskada. Högst skördar återfinns i försöken i Östergötland och Västergötland. I Ardala i Västergötland har mätaren avkastat 6124 kg/ha.

Ekonomisk utvärdering

Utsädeskostnaden för en ny hybrid bedöms i årets försökssammanställning till 700 kr/ha, kostnaden för en linjesort till 250 kr/ha med hänsyn tagit till linjesortens lägre tusenkornvikt.

Med samma plantantal eller 20 % högre för linjesorter så motsvarar det ett högre skördebehov för hybriderna på 145-155 kg frö per hektar vid ett fröpris på 3,5 kronor. Lönsamheten i att välja en hybridsort infaller då redan vid ett relativt på tre enheter högre råfettskörd än vad linjesorterna presterar. Det finns alltså inget som talar för att odla en linjesort.

Sortbeskrivningar

Mätare är en sortblandning. Hybriderna visar tydligt högre avkastning än linjesorter.

Det finns inte plats att i detalj beskriva och redovisa varje sort, för detta hänvisas till sortval.se publicerad vid SLU. Vi koncentrerar oss i stället här till några nedslag bland de för Sverige mest intressanta sorterna.

Stjälkstyrkan är mestadels mycket god men DK Excentiel och INV 1030 har svagare stjälkstyrka än mätaren. Compass, Bender, PT211, PX113, och V316OL är de mest stjälkstyva sorterna.

Speciellt korta är dvärghybriderna PR44D06, PX113, Thure och DK Severny. De längsta sorterna är DK Explicit, Hertz, Dariot samt INV1030.

Flera år av skonsamma vintrar har bidragit till de höga vinterhårdighetssiffrorna i fem-årssammanställningen. Samtidigt saknas hårda vintrar helt i femårsgenomsnittet. Det är orsaken till de lite högre siffrorna på många sorter i denna sammanställning. Generellt så är övervintringen mycket god bland de sorter som testas i Sverige. Allra bäst vinterhårdighet har dvärgen PR44D06

Mognadstiden är i medeltal 348 dagar och de flesta sorterna mognar någon dag före eller efter. PT211 och SY Harnas mognar 2-3 dagar senare.

Oljehalten i mätaren är 49,6 % av t.s. Allra högst oljehalt återfinns i INV1030 och Bender.

Avkastning

I Sverige är DK Explicit en av de mest bepröva- de sorterna i försöken. Sorten har legat i topp i många år i alla områden. Vid en helsvensk flerår- sjämförelse uppvisar DK Explicit relativtal 112, men överträffas nu av Dariot (126), DK Exalte (121) och SY Harnas (113). Samtliga dessa sorter avkastar i topp i alla områden de provats i.

Bäst sorter i område A är Dariot, DK Exception, DK Explicit, SY Harnas, Einstein och Atora.

I B området är Dariot, DK Exception, DK Exalte, DK Explicit, SY Harnas och Einstein de sex högst avkastande sorterna.

I D+E området är Dariot, DK Exception, DK Explicit, SY Harnas, DK Excentiel och Mercedes de högst avkastande sorterna.

Andra sorter som utmärkt sig under 2017 med hög avkastning men provats för första gången i Sverige är hybriderna RNX 3434 och Event. Men påfallande är att 1-åringarna i år haft mycket svårt att hävda sig mot de sorter som provats 2 år eller mer.

Tabell 1. Avkastningsresultat från sortförsök 2017
Sorter markerade med L avser linjesorter, dv avser dvärg
Sortblandning består 2017 av sorterna Apanaci, Avatar, Explicit, Exstorm
Medel av behandlat-obehandlat

	Skåne Område A		Skåne Område B		ÖSF/FiV Område D+E	
	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal
Sortblandning frö kg/ha	4 340		4 930		4 790	
	2 160 (100)		1 670 (100)		2 370 (100)	
Dariot	118	2	109	2	100	4
DK Exception	118	2	105	2	103	4
Dualis	113	3	86	2	100	4
Napoli	113	3	85	2	99	4
Event	112	3	87	2	101	4
Einstein	111	2	106	2	103	4
DK Explicit	110	2	103	2	104	4
DK Exalte	110	2	100	2	93	4
DK Exentiel	110	2	96	2	96	4
RNX3434	110	3	85	2	105	4
Kuga	109	2	98	2	102	4
SY Medel	108	2	99	2	98	4
Hertz	108	2	99	2	94	4
SY Harnas	107	2	105	2	104	4
DK Exclaim	107	3	93	2	95	4
PT256	107	3	85	2	99	4

Tabell I. fortsättning

	Skåne Område A		Skåne Område B		ÖSF/FiV Område D+E	
	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal
V3160L	106	2	103	2	99	4
DK Expansion	106	3	98	2	100	4
Bender	106	3	95	2	104	4
Trezzor	106	2	95	2	102	4
Django	106	3	74	2	95	4
Horcal	105	2	110	2	99	4
DK Exstorm	105	2	99	2	100	4
Phoenix CL	104	3	104	2	98	4
Alzzan	104	3	91	2	93	4
Atora	103	2	101	2	107	4
Fencer	103	2	98	2	95	4
Tigris	103	3	96	2	96	4
SY Carlo	103	2	95	2	93	4
RNX3433	103	3	91	2	102	4
Cristal	103	3	90	2	96	4
Safer	103	2	90	2	93	4
ES Alegri L	103	2	84	2	85	4
Popular	102	2	103	2	100	4
INV1030	102	2	100	2	102	4
Archimedes	102	2	93	2	86	4
MH 13CD076	102	3	88	2	97	4
Dozen	101	2	103	2	93	4
ES Eldorado	101	2	103	2	91	4
PT211	101	2	98	2	93	4
Mascara	101	2	94	2	93	4
SY Florida	101	3	91	2	93	4
RNX3428	101	3	83	2	102	4
DK Extrovert	99	2	100	2	94	4
Incentive	99	2	98	2	98	4
SY Annabella	98	2	102	2	98	4
Avatar	98	5	98	4	100	8
ES Imperio	98	2	96	2	92	4
ES Memento	96	3	93	2	96	4
Fonzzi	95	2	93	2	95	4
Hastings	94	3	84	2	103	4
Compass	93	2	104	2	99	4
Mercedes	92	2	101	2	106	4
Quartz L	92	2	90	2	90	4
Thure dv	92	2	87	2	95	4
Mantara	91	2	98	2	94	4
PX113 dv	89	2	90	2	87	4
PR44D06 dv	89	2	87	2	95	4
Alibaba	89	3	84	2	96	4